

ספר במדבר פרק טז פס' לג
וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה וַתִּכַּס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהֵל

ספר שמואל ב פרק א פס' כג - כז
שָׂאוֹל וַיהוֹנָתָן הַנְּאֻחָבִים וְהַנְּעִימִים בְּחֵייהֶם וּבְמֹתָם לֹא נִפְרְדּוּ מִנְּשָׁרִים קָלוּ מֵאֲרִיֹת גְּבֹרוֹ: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל שָׂאוֹל בְּכִינָה הַמְּלַבְּשָׁם שָׁנִי עִם עֲדָנִים הַמַּעֲלָה עָדִי זָהָב עַל לְבוּשָׁן: אֵיךְ נָפְלוּ גְבֹרִים בְּתוֹךְ הַמְּלַחְמָה וַיהוֹנָתָן עַל בְּמוֹתֵיךְ חָלַל: צַר לִי עֲלֶיךָ אַחִי וַיהוֹנָתָן נִעְמָתָ לִי מֵאֵד וּנְפִלְאֹתָה אֶהְבֶּתְךָ לִי מֵאֶהְבֶּת נְשִׁים: אֵיךְ נָפְלוּ גְבֹרִים וַיֵּאבְדוּ כָּלִי מִלְחָמָה

בעל הטורים על במדבר פרק טז פסוק לג
ויאבדו - ב' במסורה. ויאבדו מתוך הקהל. ואידך ויאבדו כלי מלחמה (ש"ב א, כז). כיון שנאבדו נאבד כלי מלחמה

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קח ע"א
עדת קרח אינה עתידה לעלות שנאמר ותכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי רבי עקיבא רבי אליעזר אומר עליהם הוא אומר ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל:

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קט ע"ב
עדת קרח אין להם חלק לעולם הבא שנאמר ותכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי רבי עקיבא רבי אליעזר אומר עליהם אמר הכתוב ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל: תנו רבנן עדת קרח אין להם חלק לעולם הבא שנאמר ותכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי רבי עקיבא רבי יהודה בן בתירא אומר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובד בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי:

רמב"ן על במדבר פרק טז פסוק לג
וטעם ויאבדו מתוך הקהל שאבדו לעיניהם בהיותם בתוכם עומדים עמהם, כי כרגע פתחה הארץ את פיה וסגרה אותה עליהם ולא נודע מקומם איה הוא ור"א אמר בעבור מות בניהם העומדים תחתם:

רבינו בחיי על במדבר פרק טז פסוק לג
ויאבדו מתוך הקהל - מכאן שהבאים כנגד התורה ורוצים לעקור יסודותיה אין להם חלק לעוה"ב, וז"ש מתוך הקהל כי כל קהל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ואלו אבדו חלקם מתוך קהל ישראל, וכן דרשו רז"ל בפרק חלק, א"ר עקיבא ותכס עליהם הארץ בעולם הזה, ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא:
ויראה זה כי על כן הזכיר לשון הקהל שהיה ראוי לומר ויאבדו מתוך ישראל, אבל הוא כלשון הכתוב (במדבר יט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל. ועל תתמה ותאמר למה יהיו נענשים ונטרדים מן העוה"ב כיון שנענשו בעונש חמור וקבלו דינם בעוה"ז, והלא מציינו בעכ"פ שא"ל יהושע (יהושע ז) יעכרך ה' ביום הזה, ודרשו רז"ל היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעוה"ב. הנה אלו רשעים העמיקו שחתו יותר והיו ראויין לעונש חמור, והוא אבדן הגוף מן העוה"ז גם הנפש מן העוה"ב. ואע"פ שלא זכו להיות להם חלק לעוה"ב, והוא עולם הנשמות שלאחר המיתה מיד באים הם לתחית המתים, שכן דרשו רבותינו ז"ל לעתיד לבא חוזרים, שנאמר (שמואל א ב) ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל:

מדרש רבה רות פרשה ד פסקה ט
וצמית והלכת אל הכלים אלו הצדיקים שקרויין כלים שנאמר (ש"ב א') איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה

רד"ק על שמואל ב פרק א פסוק כז
ויאבדו כלי מלחמה - כל כך נפלו גבורי' כאלו אבדו כלי מלחמתם או פירושו שאול ויהונתן שהיו כלי מלחמתן של ישראל מתו:

ספר ישמח משה פרשת קרח דף סד ע"ב
ויאבדו מתוך הקהל (במדבר טז לג). בילקוט (ילקוט"ש רמז תשנ"ב) הם אבדו, אבל שררותן לא אבדה שנתנו אחרים תחתיהן, עד כאן. והוא פליאה נשגבה, דמהיכי תיתי לא ימנו אחרים תחתיהן, ומה תועלת להם בזה. והנ"ל דהא ר' עקיבא דרש במסכת סנהדרין (דף ק"ח ע"א) בהמשנה, ותכס עליהם הארץ בעולם הזה, ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא. רבי אליעזר אומר עליהם הוא אומר (שמואל א' ב' ו) ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל. וכן יש ברייתא שם (סנהדרין) דף ק"ט ע"ב תנו רבנן, ותכס עליהם הארץ בעולם הזה, ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא. ר' יהודה בן בתירא אומר הרי הן כאבידה המתבקשת, שנאמר (תהלים קיט קעו) תעיתי כשה אובד בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי, עד כאן הגמרא. ונ"ל לפרש דברי ר' יהודה בן בתירא דמפרש הקרא הכי, על פי דאיתא שם (סנהדרין ק"ו ע"ב) אמר ר' יוחנן שלשה מלאכי חבלה נזדמנו לו לדואג, אחד ששיכח תלמידו, ואחד ששרף נשמתו, ואחד שפיזר עפרו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, עד כאן. והטעם דאם לא היה נשכח לימודו, היה מוצל מאש שלא היה נשרף לכלותו, כענין ששינינו (שבת קט"ז ע"ב) מצילין תיק הספר עם הספר, וכאמרם ז"ל (חגיגה דף כ"ז ע"א) [[ע"א]] תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולט בהם, והבן. וזה אמרו תעיתי כשה אובד, אבל בקש עבדך והטעם כי מצותיך לא שכחתי, ולכך אינו ראוי לכליה כי מצילין תיק הספר עם הספר, ואם כן בקרח ועדתו שלא מציינו זה ששיכח לתלמודם, הם כאבדה המתבקשת, והבן כי נכון הוא בס"ד.

ספר ריסי לילה - אות מח

וביום שני גדול ה' וגוי על שם שחילק מעשיו ומלך עליהן... שמצד ממשלתו על ריבוי אנשים שונים שאין דעתן שוה צריך לב רחב ועצה על זה איך לאחד ריבוי דעות שונות ההפכיות. ולכך כשרצה השם יתברך להגדיל ולהוסיף הילולו ברא גם הבריאה דיום שני שהוא ההבדלה בברואים דהיינו שהיה ברואים שונים. ושורש התחלת היבדלות הנבראים היה בעשיית הרקיע ביום שני להיות מבדיל בין עליון לתחתון ונתהוה חילוק בנבראים ומה נמשך כל מיני הבדלות כמו שמובא בזהר (ח"א יז). דמחלוקת נמשך מיום זה. ועל כך שירו אמרו בני קרח שהם מדמו על סוד קילוס זה דמהולל מאד בעיר וגוי' כי הנה המלכים וגוי' רצה לומר במלחמה ומחלוקת וכל מחלוקת בני אדם ומלחמה הוא מצד שינוי הדעות וזהו מצד השינוי שהיה בנבראים שאין דעתן שוה. והניצוח הוא בעיר וגוי' במקום שהשם יתברך שוכן שם דעצת ה' היא תקום:

ומחלוקת שהוא לשם שמים אמרו ז"ל (עירובין יג ע"ב) אלו ואלו דברי אלהים חיים ושניהם נקראו עיר אלהינו ועצת ה' כי הלא השם יתברך ברא דעות שונות ורק דמצד זה נמשך גם כן מחלוקת קרח ועדתו... פירוש כידוע דעולם חסד יבנה... שזהו מדת חסדו יתברך להמשיך שפע להיות נברא ומצידה הוא המשכה לכל נברא בתכלית השלימות האפשרי ואם כן אי אפשר שיהיה חלוקת נבראים שונים שהוא על כרחך מצד חסרון מעלה שיש בזה מה שאין בזה. ועל כן נברא ביום שני מדת הצמצום ושמאל הדוחה נגד ימין המקרבת ומזה נעשה ההבדלה לומר עד פה יבוא השגת נברא זה ועד פה זה:

זמנה בא השגת יצחק... ודבר זה חידש יצחק אבינו ע"ה שיש השגות שונות ודרכים שונים להגיע לאמיתותו יתברך כי לולא זה היה די בנברא אחד ובבריאת יום אחד לבד. ומאחר שהשם יתברך הבדיל ויצר נבראים שונים על כרחך דיש השגות שונות ונבדלות לקילוסו יתברך וכל אחת אמת לעצמה ובמקומה:

וזהו מדתן של אבות שאין כאן מחלוקת באמת כי מדת אברהם ויצחק שהם אהבה ויראה כידוע שניהם אמת גם יחד וצריך לעבדו יתברך בשניהם וכל אחת אמת בפני עצמה וכפי מדריגתה. כמו מים עליונים ותחתונים ורקיע המבדיל שיש לשניהם מציאות גמור כל אחד במקומו. אבל בבנים אחר כך רצה לומר בהתפשטות שכבר היו כל אחד כלול משתי המידות אלא שבאחד גובר מידה זו ובאחד גובר זו מזה נתהוו המחלוקת דהיינו שעל דבר אחד עצמו זה יאמר כך וזה יאמר כך כי כבר הם כולם מחוברים ומיוחדים יחד גם כן בהתכללות ולפיכך בא מזה שפיתתם על דבר אחד בחילוף. ולכך המחלוקת התחיל בבנים ובבני יעקב התחיל בתוקף השנאה עד שלא יכלו דברו וגוי' (בראשית לו, ד) שאינו בגדר מחלוקת כלל רק מלחמה. והכתוב אומר (דברים כא, י) כי תצא למלחמה על אויביך לא על אחיך יהודה על אפרים וכו' (סוטה מב.) שבאמת כל ישראל זרע קודש וגוי אחד וכל המחלוקת ביניהם הוא רק איך לעבוד את ה' ושניהם מכוונים לכבודו יתברך כידוע:

ודבר זה אינו מצד סדר הבריאה כלל להיות מלחמה ושנאה בעולם והכתוב מזהיר (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך (שם פסוק יז) לא תשנא אחיך וגוי'

אורות, עמ' טו אות ו

כל העמים מתפתחים, ויוצאים אל הפועל על ידי תנועותיהם הטבעיות. המלחמות מעמיקות את הערך המיוחד של כל עם, עד שמתבלטת צורתו ויוצאת אל הפועל בהגמרה בכל פרטי עמקיה. ישראל הוא האספקלריה הכללית של כל העולם, וכל זמן שיש עם בעולם, שלא יצא אל הפועל הגמור בכל תכסיסיו, יש כהות לעומת זה באור הספוג של כנסת ישראל. על כן בכל זמן שמלכיות מתגרות זו בזו יוצאים אל הפועל ציורים מיוחדים להשלמתם של העמים, וממילא יולד כח השלמה בכנסת ישראל והיא מצפה לרגלו של משיח שיבא ויפיע במהרה בימנו.

ספר אגרא דכלה דף רסה ע"א

ויאבדו מתוך הקהל (במדבר טז לג). תרין במסורה. דין. ואידך ויאבדו כלי מלחמה (שמואל ב' א כז). הכהנים הם מסטרא דחסד, ופעולתם לעורר חסדים. והלויים מסטרא דגבורה, ופעולתם לעורר הגבורות, היינו הגבורות שהם לטובת ישראל, היינו לעורר הגבורות על שונאי ישראל הנלחמים בישראל. והנה נמסר במסורה ויאבדו מתוך הקהל, בעבור זה ויאבדו כלי מלחמה, כי הלויים הם כלי מלחמה, וגם שבט ראובן הם כלי מלחמה, דאמרו בזהר (ח"א רל"ה ע"ב) עתידין בנוי דראובן לאיתערא קרבין בכל עלמא:

זוהר חלק א דף רלה ע"ב

אמר רבי שמעון, זמינין אינון בני ראובן לאגחא תרין קרבין בגו ארעא, תא חזי כתיב כחי בגלותא דמצרים, וראשית אוני דאינון הוו קדמאין לגבי אחוהון לקרבא, יתר שאת לגלותא דאשור, דמתמן גלו בני גד ובני ראובן קדמאי מכלהו, וסבלו כמה בישין וכמה ענויין סבלו, ולא תבו עד כען. ויתר עז לזמנא דמלכא משיחא יתער בעלמא, אינון יפקון ויגחון קרבין בעלמא, וינצחון ויתקפון על עממיא, ובני עלמא ידחלון מינייהו וירתתון קמייהו

אורות הקודש ח"ג עמ' קלא אות צב

מי הקשיב סוד שיח רעש מלחמת העולם, הטוב והרע בהאבקם על משטר העולמיות, אשר בצורה זעירה ונקודתית מתגלה כעין צביון זה בנפשו של אדם, במלחמת חייו החיצוניים והפנימיים. רב קשב אנו קושבים. המלחמה מעוררת גבורה. שפעת החיים העולמיים אל הטוב מתגברים על ידי הניגוד העצום של כל התוכן של הרשעה, הגימנסטיקה העולמית מאזרתה בגבורה.

שפת אמת ספר במדבר - פרשת קרח - שנת תרנ"ז

כי מדת הכהן לקרב התחתונים לשורש עליון וזהו בחי' הקרבנות ומדת אהרן אוהב הבריות ומקרבן לתורה. והלויים הם שומרים שלא להניח זרים לכנוס והוא בחי' הריחוק. ובאמת כתי' שלום לרחוק ולקרוב כי יש שזוכין אל השלימות ע"י הקירוב ויש ע"י הריחוק דכתיב האלוק מקרוב אני ודרשו חז"ל מקרב. פי' שאלקותו ית' בבחי' קירוב ובבחי' ריחוק. והם מדת ימין מקרבת בחי' הכהן ושמאל מרחק בחי' הלוי. ולכן אמר להם מרע"ה ובקשתם גם כהונה כי אין זה מדתם וכ"א צריך לעמוד במשמרתו ואז זוכה אל השלימות. וכתוב ויאבדו מתוך הקהל ויש מסורה ויאבדו כלי מלחמה. לרמוז כי מדת הלויים הוא המלחמה ומדת הכהן השלום:

ספר פוקד עקרים - אות ה

והראשון מנשמת משיח בן יוסף שנתגלה בעולם הזה כמדומה לי שהיה יהונתן בן שאול ועל כן נהרג ולא נמצא בו שום חטא בכתוב שבשבילו נהרג: וזה ענין אהבתו לדוד שאמר מאהבת נשים (שמואל - ב א', כ"ז) כי הם סוד היחוד וכן משיח בן יוסף ומשיח בן דוד יהיו תרין ריעין דלא מתפרשין שעל זה רמז הנביא בשימת שתי העצים עץ יוסף ועץ יהודא זה עם זה (יחזקאל ל"ז, ט"ז)... וכן ראיתי בעשרה מאמרות על מה שאמר יונתן לדוד (שמואל - א כ"ג, י"ז) ואנכי אהיה לך למשנה דרמז על זה...

ספר פרי צדיק לראש חדש כסלו - אות א

ואם היה שאול מקיים הציווי למחות זכר עמלק היה הוא משיח בן יוסף. וכמו שכתב הרמ"ע מפאנו על מה שאמר יהונתן ואנכי אהיה לך למשנה שהיה כונתו שיהיה משיח בן יוסף. וכן היה שאול משיח בן יוסף אם היה מקיים מחיית עמלק. ושאלו נקרא גם כן משיח ה'. ואז שלא התפשט עדיין מלכות בית דוד והיה שאול מרכבה למדת מלכות שהיה מלך ראשון בישראל

ספר שם משמואל פרשת וישב - שנת תרע"ז

ונראה דכענין זה היתה מלוכת שאול קודם מלוכת דוד, והכוונה ששאלו יגמור כל המלחמות באשר הוא הי' מבני' של רחל וכמו תעודת משיח בן יוסף, ואח"כ תופיע מלוכת דוד המלך דוגמת משיח בן דוד לעתיד שיהי' ענינו רק להמשיך גילוי האור האלקי ולבנות ביהמ"ק, וכמ"ש בשאלו (שמואל א' י"ד מ"ז) ושאלו לכד המלוכה על ישראל וילחם סביב בכל אויביו במואב ובבני עמון ובאדום [שהם קני וקניזי וקדמוני לעתיד] ובמלכי צובה ובפלשתים ובכל אשר יפנה ירשיע, ויעש חיל ויך את עמלק וגוי'. ואלמלי שמע לקול ה' במלחמת עמלק, היתה נשלמת בו הכוונה, ולא הי' דוד נצרך לשום מלחמה, ויהונתן בן שאול הי' לו למשנה כמו משיח בן יוסף למשיח בן דוד, וכמו שאמר יהונתן אל דוד (שמואל א' כ"ג י"ז) ואתה תמלוך על ישראל ואנכי אהי' לך למשנה, וכמו שיהי' לעתיד שמיח בן יוסף יהי' למשנה למשיח בן דוד. אך באשר נתקלקל ענין שאול במלחמת עמלק ונמאס ממלוך עוד על ישראל נמסר הכל לדוד והי' נצרך ללחום מלחמות ה' ונתאחר בנין הבית עד ימי שלמה, כדבר ה' לדוד (דה"א כ"ב) לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת: